

**Powiatowy Program Działań
na Rzecz Osób Niepełnosprawnych
w Powiecie Koziemickim
na lata 2016 – 2020**

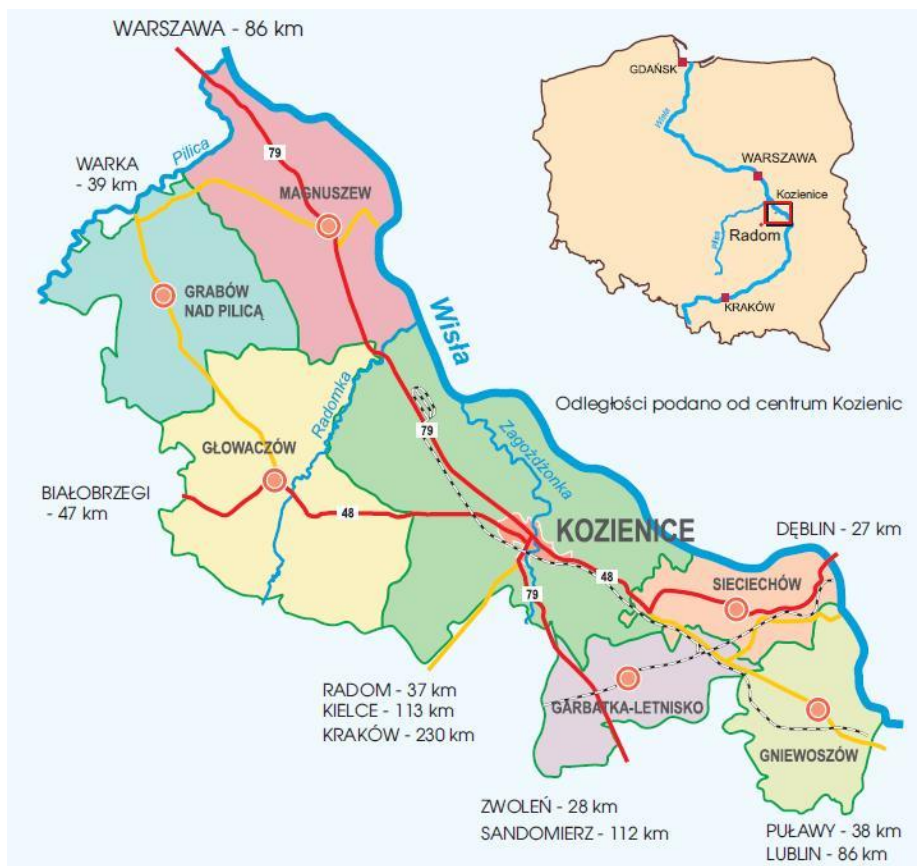
SPIS TREŚCI

Wstęp.....	2
I. Prawne uzasadnienie programu.....	4
II. Definicje niepełnosprawności	5
III. Bariery środowiskowe osób niepełnosprawnych.....	7
IV. Adresaci programu	8
V. Osoby niepełnosprawne i ich sytuacja na terenie powiatu kozienickiego	9
VI. Publiczne instytucje świadczące wsparcie na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kozienickiego	13
VII. Cele programu	17
7.1. Cel główny.....	17
7.2. Cele strategiczne.....	17
VIII. Główni realizatorzy programu i zakres ich działań.....	23
8.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach	23
8.2. Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach	24
8.3. Instytucje i organizacje pozarządowe.....	24
IX. Finansowanie i monitoring programu	25
Podsumowanie	26

Wstęp

Powiat kozienicki położony jest w południowo-wschodniej części województwa mazowieckiego. Jest częścią subregionu radomskiego. Powierzchnia powiatu wynosi 916,96 km², co stanowi 2,58 proc. powierzchni województwa mazowieckiego i 12,57 proc. powierzchni subregionu radomskiego. Tereny wiejskie zajmują 98,91 proc. powiatu, a miasta pozostałe 1,09 proc. Administracyjnie do powiatu kozienickiego należy jedna gmina miejsko-wiejska Kozienice i sześć gmin wiejskich: Garbatka Letnisko, Głowaczów, Gniewoszów, Grabów n. Pilicą, Magnuszew i Sieciechów.

Mapa powiatu kozienickiego.

Powiat kozienicki zamieszkuje 62 275 osób. Około 10 % stanowią osoby niepełnosprawne. Oznacza to, że co szósty mieszkaniec naszego powiatu jest osobą niepełnosprawną. Liczebność grupy osób niepełnosprawnych wraz z całą gamą jej specyficznych problemów jest niewątpliwie niepodważalną przesłanką do organizowania lokalnej i regionalnej polityki społecznej w kontekście wielopłaszczyznowych działań

skierowanych do tych osób. Tym bardziej, że z roku na rok wraz ze stałym wzrostem wieku mieszkańców powiatu przybywa liczebność osób niepełnosprawnych, które posiadają orzeczenia o niepełnosprawności.

Osoby niepełnosprawne często potrzebują wsparcia ze strony społeczeństwa, by móc osiągnąć warunki życia jakie mają inni obywatele. To wsparcie nie powinno być nigdy traktowane jako przywilej, ale jako przysługujące człowiekowi prawo.

Istotą społeczeństwa obywatelskiego są jego aktywni obywatele. Osoby niepełnosprawne mają nie tylko prawa, ale także obowiązki. Jednak bariery społeczne sprawiają, że często nie są oni w stanie ich wypełniać. Poszanowanie praw człowieka i jego indywidualnych różnic, zwalczanie dyskryminacji z powodu niepełnosprawności, podejmowanie działań promujących jej zrozumienie, ukierunkowanie postaw i podniesienie świadomości społecznej oraz edukowanie środowisk osób niepełnosprawnych o ich przywilejach, równoprawnym dostępie do szkolnictwa, zatrudnienia, dóbr i usług, czy aktywności w życiu publicznym winny być wyznacznikami działań na rzecz wyrównywania szans osób niepełnosprawnych w powiecie kozienickim.

Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest dokumentem rozwijającym i uzupełniającym politykę społeczną w powiecie. Stanowi poszerzenie działań na rzecz osób niepełnosprawnych przyjętych w Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienickiego na lata 2015 – 2020, uchwalonej przez Radę Powiatu w marcu 2015 r.

Założenia programu wyznaczają kierunki działań, ale nie stanowią zamkniętego dokumentu. Są podstawą do stałego weryfikowania założeń i celów oraz wprowadzania zmian i dostosowywania zapisów do pojawiających się problemów oraz możliwości dla osób niepełnosprawnych w powiecie kozienickim.

I. Prawne uzasadnienie programu

W przeszłości polityka wobec osób niepełnosprawnych w dużej mierze polegała na społecznej kompensacji poprzez działania charytatywne, oddzielne świadczenia na marginesie społeczeństwa oraz rozwój usług opiekuńczych. Pomimo, że była ona potrzebna i oparta na dobrych intencjach, wpłynęła na marginalizację i zbyt niskie uczestnictwo tej grupy osób w życiu społecznym.

Do powstania popularnych stereotypów przyczyniła się nieobecność lub mała widoczność osób z niepełnosprawnością w głównych dziedzinach życia. Stymulując w ten sposób proces marginalizacji wzmacniając wzajemne uprzedzenia, brak równych szans i dyskryminację. Izolacja osób ze względu na niepełnosprawność obciąża również ogromnymi kosztami państwo, dlatego m.in. uznano w konsekwencji, że należy zmienić dotychczasowe praktyki.

Normy prawne, zawarte w polskim i międzynarodowym ustawodawstwie, stwarzają podstawy dla działań zmierzających do równouprawnienia oraz pełnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, dlatego też Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych jest spójny z aktami prawnymi t.j.:

1. **Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej** z dnia 2 kwietnia 1997 r (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483), która stoi na straży praw i wolności osób niepełnosprawnych w Polsce. Określa zasady, jakimi powinna kierować się władza ustawodawcza, wykonawcza i samorządy terytorialne działające na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych. Konstytucja stanowi podstawowy akt prawny regulujący prawa każdego człowieka bez względu na kolor skóry, poglądy polityczne czy niepełnosprawność. Art.32 dokumentu określiła fundamentalne prawo wszystkich obywateli do równego traktowania oraz zakazu dyskryminacji w życiu politycznym, społecznym i gospodarczym.
2. **Karta Praw Osób Niepełnosprawnych** (Monitor Polski z 1997 r., Nr 50, poz. 475) uchwalona w dniu 1 sierpnia 1997 r. przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej obliguje Rząd RP i władze samorządowe do podejmowania działań mających na celu urzeczywistnienie praw osób niepełnosprawnych, wynikających z Konstytucji, Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, Konwencji Praw Dziecka, Standardowych Zasad Wyrównywania Szans Osób Niepełnosprawnych, aktów prawa międzynarodowego i wewnętrznego. Ponadto, Karta stanowi, iż osoby niepełnosprawne

mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.

3. **Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych** (Tekst jednolity Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.), określa instytucjonalny system wsparcia (aktywizacji społecznej i zawodowej) osób niepełnosprawnych.
4. **Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy** (Dz.U. z 2015r., poz. 149) określa instrumenty interwencji państwa na rynku pracy realizowane w stosunku do osób niepełnosprawnych.
5. **Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej** (Dz. U. z 2015r., poz. 163), określa kryteria przyznania pomocy m.in. z tytułu niepełnosprawności.
6. **Strategie:**
  - ✓ Strategia Rozwoju Województwa Mazowieckiego do roku 2030;
  - ✓ Strategia Polityki Społecznej dla Województwa Mazowieckiego na lata 2014 -2020;
  - ✓ Strategia Rozwoju Powiatu Kozienskiego do roku 2020;
  - ✓ Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Powiatu Kozienskiego na lata 2015-2020.
7. **Konwencja praw osób niepełnosprawnych** przyjęta na 61 sesji ONZ w dniu 13 grudnia 2006 r. nie tylko potwierdziła, że niepełnosprawność jest kwestią związaną z prawami człowieka, ale zwróciła również uwagę na konieczność zapewnienia równości praw osób z niepełnosprawnością.

II. Definicje niepełnosprawności

Powszechnie za osobę niepełnosprawną uznaje się osobę, której stan fizyczny lub psychiczny czy też psychofizyczny trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia realizowanie aktywności w sferze osobistej, zawodowej i społecznej według przyjętych norm prawnych i obyczajowych. Może ona posiadać odpowiednie orzeczenie wydane przez organ do tego uprawniony lub nie posiadać, ale w każdej z tych sytuacji odczuwa ograniczenie sprawności w wykonywaniu czynności podstawowych dla swojego wieku np. zabawy, nauki, pracy, samoobsługi.

Sejm Rzeczypospolitej Polskiej Uchwałą z dnia 1 sierpnia 1997 r. uchwalił Kartę Praw Osób Niepełnosprawnych regulującą prawa osób niepełnosprawnych, a tym samym zdefiniował „**osobę niepełnosprawną jako tę, której sprawność fizyczna, psychiczna lub umysłowa trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi**”.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych zawężyła powyższą definicję, uznając za „**niepełnosprawne osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolności do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie**”. Zapisy tej ustawy dotyczą osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem wydanym przez organ do tego uprawniony czyli *osoby niepełnosprawnej prawnie*. W zbiorowości osób niepełnosprawnych funkcjonuje również grupa *osób niepełnosprawnych tylko biologicznie*, tj. takich, które nie posiadają orzeczenia, ale mają (odczuwają) całkowicie lub poważnie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych.

Przytoczone definicje niepełnosprawności przedstawiają ją jako zjawisko niejednorodne, które obejmuje wiele ograniczeń funkcjonalnych. Niepełnosprawność może być fizyczna, intelektualna lub polegać na dysfunkcji zmysłów, może wynikać z choroby somatycznej lub umysłowej. Wymienione zaburzenia mogą mieć charakter stały lub przejściowy. Niepełnosprawność dotyczy osób w każdym wieku.

Ustawa o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych dotyczy osób, których niepełnosprawność została potwierdzona orzeczeniem:

1. o zakwalifikowaniu przez organy orzekające do jednego z trzech stopni niepełnosprawności lub;
2. o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy na podstawie odrębnych przepisów, lub;
3. o niepełnosprawności, wydanym przed ukończeniem 16 roku życia.

W ustawie ustalono 3 stopnie niepełnosprawności: znaczny, umiarkowany, lekki - orzekane przez powiatowy, wojewódzki zespół orzekający o stopniu niepełnosprawności.

Stopień znaczny – w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, jest niezdolna do pracy albo jest zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymaga w celu

pełnienia ról społecznych stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji.

Stopień umiarkowany – w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, jest niezdolna do pracy albo zdolna do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymaga czasowej, lub częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych.

Stopień lekki – w którym osoba ma naruszoną sprawność organizmu, powodującą w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych, dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

Niepełnosprawność u osób, które nie ukończyły 16 roku życia – występuje, jeżeli mają one naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki czy pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

III. Bariery środowiskowe osób niepełnosprawnych

Problem społeczny w zakresie niepełnosprawności polega na tym, że przy wzroście liczby ludności oraz liczby osób niepełnosprawnych zwiększa się zapotrzebowanie na opiekę lekarską, rehabilitację i pomoc społeczną. Każda widoczna niepełnosprawność różnie oceniana jest przez środowisko społeczne. W realiach życia społecznego występowały różnice w traktowaniu osób niepełnosprawnych jako pełnowartościowych ludzi z ich subiektywnymi nastawieniami i oczekiwaniami, osobistymi potrzebami i problemami. Nie zawsze respektowana była ich autonomia psychiczna oraz należne im prawa obywatelskie i przywileje.

Dla osiągnięcia własnych życiowych wartości, korzyści ze zbliżenia się do normalnych warunków życia w społeczeństwie potrzebna jest fizyczna i funkcjonalna bliskość osób niepełnosprawnych z innymi ludźmi oraz zaspokajania poczucia własnej wartości. Oczekiwania społeczne osób niepełnosprawnych mogą być pomyślnie zrealizowane dopiero wtedy, gdy wychowanie i kształcenie społeczności odbywać się będzie w duchu

tolerancji, integracji i stanie się procesem socjalizacji, innymi słowy tworzenia przyjaznego środowiska dla osób niepełnosprawnych. Jednak by mogło do tego dojść, niezbędna jest likwidacja barier środowiskowych do których należą:

- ✓ **psychologiczne** to trudności w zaakceptowaniu własnej sytuacji związanej z niepełnosprawnością;
- ✓ **społeczne** to wszelkiego rodzaju negatywne relacje środowiska społecznego, w różny sposób okazywana niechęć, wrogość, obojętność, co wymaga długotrwałego procesu edukacji społecznej w celu zmiany stereotypów i postaw związanych z niepełnosprawnością;
- ✓ **prawne** to taki system prawny, który nie stymuluje procesu rehabilitacyjnego.
Zbyt długi okres rozpatrywania wniosków o wydanie orzeczenia o niepełnosprawności i załatwiania spraw osób niepełnosprawnych;
- ✓ **architektoniczne** wszelkie bariery utrudniające poruszanie się osoby niepełnosprawnej w terenie, jej najbliższym otoczeniu lub w mieszkaniu;
- ✓ **w komunikowaniu się** to ograniczenia uniemożliwiające lub utrudniające swobodne poruszanie się, nawiązywanie kontaktów lub przekazywanie informacji.
- ✓ **techniczne** to ograniczenia utrudniające lub uniemożliwiające osobie niepełnosprawnej samodzielne funkcjonowanie w życiu codziennym.

IV. Adresaci programu

Program adresowany jest do całej społeczności powiatu kozienskiego a w szczególności do podmiotów uczestniczących w procesie integracji i rehabilitacji społecznej i zawodowej:

1. osób niepełnosprawnych – niepełnosprawnych mieszkańców powiatu kozienskiego i ich rodzin;
2. pracodawców – w szczególności pracodawców otwartego rynku pracy;
3. instytucji z otoczenia osób niepełnosprawnych.

Program wyznacza kierunki, w jakich powinny zmierzać działania na rzecz osób niepełnosprawnych aby zapewnić im godne i aktywne życie, a także pomoc dostosowaną do rzeczywistych potrzeb wynikających z ich niepełnosprawności. Dlatego program adresowany jest również do organizacji pozarządowych oraz instytucji zajmujących się

osobami niepełnosprawnymi. Nakierowany jest na poprawę warunków życia społecznego i zawodowego osób niepełnosprawnych i z założenia jest programem wieloletnim. Niezbędne jest ciągle edukowanie społeczeństwa w celu zmiany jego nastawienia do osób niepełnosprawnych, dlatego w realizację programu należy włączyć jak największą liczbę instytucji i organizacji pozarządowych działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

Wzajemna współpraca i zaangażowanie będą sprzyjać stworzeniu optymalnych warunków do osiągnięcia zamierzonych w programie celów.

V. Osoby niepełnosprawne i ich sytuacja na terenie powiatu kozienskiego

Aktywność osób niepełnosprawnych jest niezbędnym warunkiem równoprawnego ich uczestnictwa w życiu społecznym i gospodarczym kraju. Pomimo ciągle rosnącej świadomości społecznej dotyczącej rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych w dalszym ciągu obserwuje się utrudnienia dla tej grupy osób w wejściu na rynek pracy oraz napotykanie na bariery utrudniające pełne korzystanie z praw, a nawet wykonywanie obowiązków obywatelskich.

Wyrównywanie tych szans oraz zajęcie się konsekwencjami niepełnosprawności spoczywa na władzach państwowych i samorządowych. Jednak nie zmniejsza to odpowiedzialności ogółu społeczeństwa, jednostek czy też organizacji, które już od lat są partnerami w tworzeniu spójnej i efektywnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych.

Najbliżej spraw i problemów mieszkańców jest samorząd powiatowy oraz samorządy gminne i to one budzą powszechną świadomość społeczeństwa, co do korzyści z włączenia osób niepełnosprawnych w każdą dziedzinę życia społecznego, ekonomicznego i politycznego. Partnerem samorządów w podejmowaniu działań służących poprawie warunków życia osób niepełnosprawnych i przełamywaniu barier są organizacje pozarządowe. Mogą one w różny sposób służyć pomocą – formułując potrzeby, sugerując odpowiednie rozwiązania i świadcząc usługi uzupełniające władze.

Ważne jest, aby samorządy lokalne maksymalnie wykorzystały istniejące zasoby finansowe, rzeczowe, osobowe na cele związane z zaspokajaniem potrzeb osób niepełnosprawnych. Realizacja tych zadań wymaga czasu, podczas którego liczba osób niepełnosprawnych może ulec zwiększeniu. Dlatego jest sprawą ważną, aby do planów

rozwoju ogólnego samorządy włączyły bezpośrednie działania związane z łagodzeniem skutków niepełnosprawności, rehabilitacją osób niepełnosprawnych i wyrównywaniem ich szans.

Celem rehabilitacji społecznej, zgodnie z ustawą o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, jest umożliwienie osobom niepełnosprawnym uczestniczenia w życiu społecznym. Realizacja powyższego celu odbywa się poprzez:

- ✓ wyrabianie zaradności osobistej i pobudzanie aktywności społecznej osób niepełnosprawnych;
- ✓ rozwijanie umiejętności samodzielnego pełnienia ról społecznych, likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych, technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
- ✓ kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Osoby niepełnosprawne nie stanowią jednolitej grupy wymagającej takiej samej pomocy. W tej sytuacji nie można dopuścić do tego, aby definicje czy klasyfikacje przyczyniały się do wyodrębnienia ludzi niepełnosprawnych ze społeczeństw lub też ograniczały postępy w rehabilitacji i szeroko rozumianej integracji. Powinny natomiast wychodzić naprzeciw ich indywidualnym potrzebom, problemom i oczekiwaniom tak, aby ta grupa osób mogła korzystać w pełni ze swych praw i obowiązków, które umożliwią im uczestnictwo w życiu społecznym.

Celem programu jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym powiatu kozienickiego poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków jakie przysługują obywatelom.

Jednym z zastosowanych elementów w celu zebrania informacji na temat budynków użyteczności publicznej będących w zasobach gmin, infrastruktury oraz działalności urzędów i jednostek organizacyjnych gmin na rzecz osób niepełnosprawnych było badanie ilościowe - kwestionariusz ankiety. Badanie przeprowadzono w listopadzie 2015 roku we wszystkich gminach z terenu powiatu kozienickiego.

Kwestionariusz ankiety dotyczył zagadnień:

- ✓ dostosowania dla osób niepełnosprawnych:
  - budynków użyteczności publicznej;
  - infrastruktury drogowej i ciągów komunikacyjnych;
- ✓ możliwości skorzystania z pojazdu do przewozu osób niepełnosprawnych;

- ✓ zatrudnienia osób niepełnosprawnych;
- ✓ obsługi osób głuchoniemych i słabo słyszących;
- ✓ porad prawnika i psychologa;
- ✓ dostępu do edukacji;
- ✓ dostępu do usług rehabilitacyjnych;
- ✓ funkcjonowania grup wsparcia/klubu samopomocy;
- ✓ podejmowanych działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- ✓ podejmowanych działań mających na celu poprawę sytuacji osób niepełnosprawnych.

Z przedstawionego badania wynika, iż w poszczególnych gminach urzędy, szkoły, ośrodki zdrowia, ośrodki pomocy społecznej, instytucje kultury, sportu i rekreacji wymagają częściowego lub kompleksowego dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych. W dwóch gminach występuje sygnalizacja świetlna i dźwiękowa, natomiast w pozostałych gminach jest potrzeba dostosowania infrastruktury dot. m.in. obniżenia krawężników przy przejściach drogowych dla pieszych oraz zmodernizowania ciągów pieszych. W urzędach gmin oraz jednostkach organizacyjnych zatrudnionych jest 19 osób niepełnosprawnych.

System komunikacji z osobami głuchoniemymi i słabo słyszącymi funkcjonuje jedynie w dwóch gminach, natomiast w pozostałych gminach brak systemu ogranicza możliwość samodzielnego załatwienia spraw przez osoby z dysfunkcją narządu słuchu i mowy.

We wszystkich gminach osoby niepełnosprawne mają możliwość skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnika natomiast tylko jedna gmina oferuje bezpłatną pomoc w zakresie porad psychologa.

Cztery gminy zapewniają dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej możliwość nauki w klasach integracyjnych.

Dostępność usług rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych deklarują dwie gminy. Niezmiernie ważnym elementem aktywizacji, rozwoju oraz pracy z osobami niepełnosprawnymi są grupy wsparcia. Z analizy uzyskanych danych wynika, iż tylko na terenie jednej gminy funkcjonuje grupa wsparcia i obejmuje ona pomocą osoby przewlekle chore.

Gminy realizują szereg przedsięwzięć na rzecz osób niepełnosprawnych mających na celu zapewnienie i popieranie skutecznych działań w zakresie zapobiegania niepełnosprawności, łagodzenia jej skutków, rehabilitacji, a także realizację zadań zmierzających do włączenia osób niepełnosprawnych w życie społeczne regionu.

Definiując problem niepełnosprawności w powiecie kozienskim podczas tworzenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Powiatu Kozienskiego na lata 2015-2020 stworzono analizę SWOT przedstawiającą: mocne strony, słabe strony, szanse oraz zagrożenia, która wpisuje się w wynik analizy badania ankietowego przeprowadzonego przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienskich w ramach konstruowania programu.

Analiza SWOT pokazuje stan obecny działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Część z nich wykazuje, że zarówno w mocnych i słabych stronach istnieją czynniki zależne od podmiotów realizujących zadania na rzecz osób niepełnosprawnych. Niektóre istniejące szanse oraz zagrożenia mają charakter obiektywny i nie można mieć na nie bezpośredniego wpływu sprawczego.

Zbyt mało obiektów użyteczności publicznej ma zlikwidowane bariery architektoniczne, dotyczy to szczególnie obiektów za które odpowiada gmina. W najbliższych latach powinna być rozwijana świadomość lokalnej społeczności co do problemów osób niepełnosprawnych i ich potrzeb. Niska świadomości stanowi ważną przeszkodę w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych. Rzeczywistym problemem są nakłady finansowe pozyskiwane i otrzymywane na zadania na rzecz osób niepełnosprawnych.

Analiza SWOT dla problemu niepełnosprawności

S – (strengths) - mocne strony

W – (weaknesses) - słabe strony

O – (opportunities) - szanse

T – (threats) - zagrożenia

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> ✓ wzrost świadomości społecznej odnośnie problematyki osób niepełnosprawnych, ✓ wzrost aktywności osób niepełnosprawnych i organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, ✓ zaangażowanie środowiska osób niepełnosprawnych w działalność samopomocową, ✓ przepływ informacji między podmiotami pomocowymi, ✓ rozpowszechnianie w środowisku pozytywnych wzorców postaw charytatywnych i filantropijnych, ✓ zadania powiatu z zakresu rehabilitacji zawodowej społecznej i zatrudnianie osób niepełnosprawnych finansowane ze środków PFRON, 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niedostateczna wiedza na temat podmiotów publicznych i niepublicznych, zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym, ✓ nierównomierna i niewystarczająca oferta pomocy osobom niepełnosprawnym w gminach, ✓ niedostateczna baza rehabilitacyjna, ✓ niewielka liczba kampanii informacyjnych na rzecz integracji osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich dyskryminacji, ✓ niewystarczająca liczba wolontariuszy, ✓ brak asystentów osób niepełnosprawnych, ✓ niewystarczająca infrastruktura transportowa dla osób niepełnosprawnych, ✓ zbyt niskie środki finansowe w stosunku do potrzeb, ✓ występowanie szeregu barier

<ul style="list-style-type: none"> ✓ funkcjonujący Warsztat Terapii Zajęciowej, ✓ kształcenie dzieci i młodzieży w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Opactwie, ✓ funkcjonująca Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kozienskich, ✓ działające organizacje pozarządowe na rzecz osób niepełnosprawnych, ✓ powiat zapewnia poprzez DPS całodobową opiekę dla 100 osób, ✓ publikacja i rozpowszechnianie Biuletynu Informacyjnego), 	<ul style="list-style-type: none"> architektonicznych, w komunikowaniu się, technicznych i psychologicznych, ✓ niska liczba klas integracyjnych w przedszkolach i szkołach podstawowych, ✓ brak szkół ponadgimnazjalnych z klasami integracyjnymi, ✓ bariery architektoniczne w budynkach użyteczności publicznej, ✓ brak Zakładów Aktywizacji Zawodowej, ✓ słabo rozwinięte usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej, szczególnie na wsi, ✓ niewystarczająca ilość organizacji pozarządowych aktywnie działających na rzecz osób niepełnosprawnych, ✓ niewystarczająca system komunikacji zapewniający obsługę osób głuchoniemych i słabo słyszących.
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ✓ działania edukacyjne na temat potrzeb osób niepełnosprawnych, ✓ postępująca społeczna akceptacja osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym, ✓ współpraca sektora publicznego z sektorem pozarządowym w dziedzinie pomocy osobom niepełnosprawnym, ✓ likwidowanie barier architektonicznych w miejscu zamieszkania osób niepełnosprawnych oraz w budynkach użyteczności publicznej; ✓ pozyskanie środków finansowych w nowej perspektywie EFS 2014 – 2020. 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ pogorszenie kondycji ekonomicznej gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin, ✓ niesprzyjająca sytuacja ekonomiczno-gospodarcza kraju w zakresie pomocy osobom i rodzinom w tym niepełnosprawnym, ✓ wzrastające zapotrzebowanie na lokalne usługi opiekuńcze i stacjonarne, ✓ postępująca skala zjawiska izolacji i wykluczenia społecznego osób z niepełnosprawnością.

VI. Publiczne instytucje świadczące wsparcie na rzecz osób niepełnosprawnych z terenu powiatu kozienskiego

Instytucjonalną gotowość do świadczenia pomocy osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom posiadają jednostki pomocy społecznej, prowadzone przez organy administracji rządowej i samorządowej oraz organizacje pozarządowe. Realizują one wszystkie możliwe formy wsparcia w ramach pomocy środowiskowej, świadczonej w miejscu ich zamieszkania oraz pomocy stacjonarnej, świadczonej poza jej miejscem zamieszkania. Osoby, które między innymi ze względu na niepełnosprawność wymagają częściowej opieki i pomocy w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych mogą korzystać ze specjalistycznych usług

opiekuńczych, świadczonych w ośrodkach wsparcia. W sytuacjach wymagających świadczenia usług bytowych i opiekuńczych całodobowo, osoby niepełnosprawne mogą zostać umieszczone w domu pomocy społecznej.

Osoby z terenu powiatu kozienickiego w celu uzyskania orzeczenia o stopniu niepełnosprawności kierują wnioski do Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Radomiu, który na podstawie zawartego porozumienia realizuje zadania z zakresu administracji państwowej dotyczące orzekania.

Na terenie powiatu kozienickiego funkcjonują następujące instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych:

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienicach – realizuje zadania powiatu dotyczące rozwiązywania problemów społecznych, ze szczególnym uwzględnieniem wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej, osób niepełnosprawnych oraz działań związanych z integracją osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach - jest jednostką samorządową wchodzącą w skład administracji zespolonej powiatu kozienickiego, powołaną do realizacji zadań w zakresie promocji zatrudnienia, łagodzenia skutków bezrobocia oraz aktywizacji zawodowej, w tym zadań w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych.

Powiatowa Społeczna Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych działająca przy Staroście Kozienickim - podstawę prawną do działania Rady stanowi ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (t. j. Dz. U. z 2011r. Nr 127 poz. 721 z późn. zm.). W październiku 2015 roku Starosta Kozienicki powołał 5 członków Rady reprezentujących:

- ✓ Spółdzielnię Inwalidów im. Zygmunta Starego w Kozienicach,
- ✓ Stowarzyszenie na rzecz Osób Niepełnosprawnych i Ich Rodzin „Sami Sobie”,
- ✓ Polski Związek Niewidomych Koło Kozienice,
- ✓ Powiatowy Urząd Pracy w Kozienicach,
- ✓ Starostwo Powiatowe w Kozienicach,

Rada jest organem opiniodawczo – doradczym. Do jej zakresu działania należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych,

realizacji praw osób niepełnosprawnych, opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych, ocena realizacji programów, opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Kozienicach - podstawowym celem Poradni jest udzielanie dzieciom, od momentu urodzenia i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu, udzielanie rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej związanej z wychowaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaganie przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych.

Dom Pomocy Społecznej im. Kazimiery Gruszczyńskiej w Kozienicach - do zadań z zakresu pomocy społecznej realizowanych przez powiat należy prowadzenie oraz rozwój infrastruktury domów pomocy społecznej o zasięgu ponadgminnym, a także umieszczanie w nich skierowanych przez gminy osób. Prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej przysługuje osobom wymagającym całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącym samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, którym nie można zapewnić wystarczającej pomocy w formie usług opiekuńczych.

Dzięki projektowi współfinansowanemu przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w 2013r. Dom Pomocy Społecznej został rozbudowany i powstał nowoczesny budynek mieszkalny przeznaczony dla 36 osób. Obecnie dysponuje 100 miejscami, w tym 89 miejsc dla osób przewlekle psychicznie chorych oraz 11 miejsc dla osób przewlekle somatycznie chorych.

Specjalny Ośrodek Szkolno - Wychowawczy w Opactwie - jest placówką oświatową, której celem jest przygotowanie uczniów i wychowanków niepełnosprawnych w miarę możliwości do samodzielnego udziału w życiu społecznym w integracji ze środowiskiem. W strukturach ośrodka działają: Publiczna Szkoła Podstawowa, Publiczne Gimnazjum, Szkoła przysposabiająca do pracy, Oddział Rewalidacyjno-Wychowawczy.

Warsztat Terapii Zajęciowej w Przewozie – funkcjonuje przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Kozienicach, współfinansowany jest ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz ze środków Gminy Kozienice i Powiatu. Jest placówką pobytu dziennego, wsparciem obejmuje 40 uczestników. Rehabilitacja odbywa się zgodnie z indywidualnym programem rehabilitacji, którego celem jest poprawa i rozwój kondycji fizycznej i psychicznej uczestników, aktywizacja i przygotowanie do życia w społeczeństwie, również do podjęcia pracy. Terapia prowadzona jest w zakresie samoobsługi i czynności życia codziennego, przygotowywania podstawowych posiłków, pokonywania trudności związanych z radzeniem sobie w różnych sytuacjach. Uczestnicy nabywają umiejętności wykonywania przedmiotów użytkowych i artystycznych, obsługi maszyn, np. do cięcia drewna, do szycia, obsługi komputera.

Ośrodki Pomocy Społecznej z terenu powiatu kozienickiego - są jednostkami pomocy społecznej, które obszarem obejmują teren własnej gminy. Mają na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne usprawnienia, zasoby i możliwości. Do zadań ośrodków należy między innymi pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób niepełnosprawnych i ich rodzin.

VII. Cele programu

7.1. Cel główny

Głównym celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2020 jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych w życiu społecznym i gospodarczym powiatu kozienskiego poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków jakie przysługują obywatelom.

Dla skutecznej realizacji celów określonych w Programie niezbędna jest wielopłaszczyznowa współpraca władz powiatowych z władzami samorządów lokalnych, organizacjami pozarządowymi i innymi instytucjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych.

Główny cele Programu wpisuje się w cel **Strategii Rozwiązywania problemów Społecznych Powiatu Kozienskiego na lata 2015 – 2020** *Wspieranie osób zagrożonych wykluczeniem społecznym i ich rodzin w tym niepełnosprawnych oraz starszych.*

7.2. Cele strategiczne

W nawiązaniu do zebranych danych w wyniku przeprowadzonej analizy dokumentów oraz ankiety, sformułowano cele strategiczne niezbędne do realizacji Programu.

I Cel strategiczny

Podniesienie poziomu świadomości i wiedzy społeczności lokalnej na temat praw, potrzeb, możliwości i wkładu w życie społeczne osób niepełnosprawnych.

Osoby niepełnosprawne są ograniczane przez warunki, w jakich funkcjonują, a poczucie zagrożenia bytu jest silniejsze niż w przeciętnych rodzinach. Wynika to często z niższego statusu materialnego i występujących ograniczeń i utrudnień w społecznym funkcjonowaniu, ale również ze społecznego niezrozumienia ich potrzeb.

Niepełnosprawność narusza najcenniejsze wartości człowieka: zdrowie, sprawność fizyczną, zdolności do wypełniania elementarnych zadań społecznych i stanowi barierę w realizacji własnych celów. Postrzegana jest jako stan niepożądany i niekorzystny fakt społeczny, często wywołujący nieświadomie niepokój, budzący odrazę i lęk, że każdego może spotkać podobny los.

Brak kontaktów powoduje, że w ocenach kierujemy się silnie zakorzenionymi w świadomości stereotypami, niesprawiedliwymi informacjami, na podstawie których postrzega się osoby niepełnosprawne. Spojrzenie poprzez pryzmat ograniczeń, niskich rent, miernych sukcesów życiowych i zawodowych oraz skalę bezradności i koniecznej pomocy, sytuuje te osoby w roli klientów różnych instytucji pomocowych i powoduje ich marginalizację. Ograniczenia sprawności kojarzone są jako odchylenia od normy, a kontakt z osobami niepełnosprawnymi wywołuje poczucie bezradności i zakłopotanie.

Społeczne oczekiwania idą w kierunku dokonywania zmian w samej osobie niepełnosprawnej poprzez leczenie, rehabilitację i przystosowanie. Problem niepełnosprawności nie dotyczy jednak samych niepełnosprawnych, lecz także a może przede wszystkim osób sprawnych. Istotna jest zatem zmiana społecznego myślenia i postaw wobec organizacji życia osób niepełnosprawnych, gdyż otoczenie winno stymulować i wpływać na rozwiązywanie ich problemów.

Zadania do realizacji:

1. Zapewnienie udziału osób niepełnosprawnych w imprezach i przedsięwzięciach społeczno-kulturalnych o charakterze integracyjnym organizowanych przez gminy i powiat. Informacja i promocja imprez w miejscach dostępnych dla niepełnosprawnych.
2. Publikacja i rozpowszechnianie materiałów informacyjnych na temat potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Współpraca z lokalnymi oraz regionalnymi środkami masowego przekazu.
4. Wspieranie aktywności i samoorganizacji środowiska osób niepełnosprawnych.
5. Wdrażanie w szkołach programów wychowawczych mających na celu poznanie świata osób niepełnosprawnych, zmianę postaw, rozumienie i akceptację.

W tworzeniu warunków równej dostępności dla osób niepełnosprawnych ogromne znaczenie ma podniesienie poziomu świadomości w zakresie rozumienia potrzeb niepełnosprawnych. Aby zapewnić równość szans osobom niepełnosprawnym, należy propagować wiedzę w społeczeństwie na temat praw, potrzeb, możliwości i sytuacji osób niepełnosprawnych oraz konsekwencji, jakie niosą ze sobą różne rodzaje niepełnosprawności. Jednocześnie należy podejmować działania mające na celu zwiększenie poziomu świadomości samych osób niepełnosprawnych w zakresie obowiązków i przysługujących im praw. Podnoszenie poziomu świadomości jest niezbędnym elementem przygotowania lokalnych środowisk do systematycznego wsparcia osób niepełnosprawnych i stworzenia

warunków równoważnego uczestnictwa każdego mieszkańca powiatu kozienskiego w życiu społecznym i zawodowym.

Wzrost poziomu świadomości społecznej z zakresu rzeczywistych ograniczeń wynikających z niepełnosprawności mogłyby przyczynić się do złamania barier i lepszego zrozumienia potrzeb osób niepełnosprawnych.

II Cel strategiczny

Działania sprzyjające wyrównywaniu szans osób niepełnosprawnych w dostępie do zatrudnienia

Z uwagi na duże znaczenie pracy w życiu i rehabilitacji osób niepełnosprawnych konieczne jest ciągle upowszechnianie, rozwijanie i doskonalenie form pomocy realizowanych przez powiat w zakresie rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia osób niepełnosprawnych na lokalnym rynku pracy.

Rehabilitacja zawodowa powinna dotyczyć zarówno młodzieży uczącej się, jak też osób w okresie aktywności zawodowej, pozostających bez pracy lub funkcjonujących już w określonych środowiskach zawodowych. Należy jednak podkreślić, iż rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych to nierzadko proces złożony, wymagający w wielu przypadkach współpracy wyspecjalizowanych instytucji, specjalistów pomocy społecznej i rynku pracy oraz pracodawców. Powinna przy tym być spójna i dostosowana do potrzeb, oczekiwań i możliwości samej osoby niepełnosprawnej. Jednak bez aktywnego udziału i zaangażowania samych osób niepełnosprawnych rehabilitacja zawodowa nie przyniesie oczekiwanych rezultatów. Kluczowym zadaniem w tym procesie staje się zatem skuteczna motywacja, przełamanie obaw i występujących barier, w tym także psychologicznych oraz budowanie wewnętrznego przekonania i wiary osoby niepełnosprawnej w możliwości osiągnięcia tą drogą poprawy własnej sytuacji, jakości życia i niezależności.

Mając na względzie założenia i cele rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych przyjmuje się następujące priorytetowe zadania do realizacji:

1. Upowszechnienie przy wykorzystaniu tradycyjnych form przekazu informacji (ulotki, broszury, poradniki) oraz elektronicznych kanałów komunikacji (internet) wiedzy na temat możliwości i korzyści wynikających z dostępnych form rehabilitacji zawodowej oraz wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych.
2. Doskonalenie i prowadzenie poradnictwa zawodowego, aktualizowanie i udostępnianie informacji zawodowych osobom niepełnosprawnym.

3. Opracowywanie indywidualnych planów działania dla osób niepełnosprawnych zainteresowanych tą formą pomocy.
4. Doskonalenie i realizacja usług pośrednictwa pracy na rzecz osób niepełnosprawnych i pracodawców zainteresowanych zatrudnieniem osób niepełnosprawnych.
5. Organizowanie przygotowania zawodowego osób niepełnosprawnych do zatrudnienia lub podjęcia własnej działalności gospodarczej, rolniczej lub w ramach spółdzielni socjalnych poprzez realizację szkoleń i staży lub innych przewidzianych prawem form pomocy o podobnym charakterze i celu.
6. Wspieranie, w miarę występujących potrzeb, zatrudnienia osób niepełnosprawnych u pracodawców i przedsiębiorców działających na lokalnym rynku pracy poprzez organizację subsydiowanego zatrudnienia (prace interwencyjne, refundacje kosztów wyposażenia lub dostosowania stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych), lub innych przewidzianych prawem form pomocy o podobnym charakterze i celu.
7. Udzielanie, w miarę występujących potrzeb, pomocy w utrzymaniu zatrudnienia lub samozatrudnienia osób niepełnosprawnych poprzez finansowanie szkoleń pracowników niepełnosprawnych, dofinansowanie kredytów zaciąganych na kontynuowanie przez osobę niepełnosprawną działalności gospodarczej lub rolniczej, zwrot pracodawcom kosztów zatrudnienia pracowników pomagających osobom niepełnosprawnym w pracy lub stosowanie innych przewidzianych prawem form pomocy o podobnym charakterze i celu.

III Cel strategiczny

Likwidacja barier architektonicznych, barier transportowych oraz barier w komunikowaniu się

Bariery architektoniczne, urbanistyczne, transportowe i techniczne są jednym z najistotniejszych ograniczeń utrudniających, a często wręcz uniemożliwiających osobom niepełnosprawnym korzystanie z przysługującego im prawa do pełnego życia i zaspokajania swoich potrzeb na równi z innymi.

Zadania do realizacji:

1. Dostosowywanie mieszkań do potrzeb osób niepełnosprawnych – likwidacja barier.
2. Tworzenie warunków społecznej komunikacji osób niepełnosprawnych.
3. Rozbudowa infrastruktury systemu pomocy społecznej.
4. Dostosowanie infrastruktury drogowej oraz likwidacja barier w budynkach użyteczności publicznej.

Głównym celem integracji społecznej osób niepełnosprawnych jest tworzenie w ich naturalnym środowisku społecznym warunków dla ich rozwoju, nauki, pracy i spędzania czasu wolnego czyli umożliwienie tym osobom prowadzenia normalnego życia, korzystania z możliwości edukacji, bogactwa dóbr kultury i powszechnie dostępnych form czynnego wypoczynku.

Osoby niepełnosprawne mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz do korzystania na zasadzie równości z praw i obowiązków ustanowionych dla ogółu obywateli. Osoby niepełnosprawne mają prawo do uzyskania niezbędnych środków, umożliwiających wyrównanie zmniejszonych wskutek niepełnosprawności szans w korzystaniu z przysługujących im praw. Zatem wszelkie działania na rzecz osób niepełnosprawnych powinny być podejmowane z poszanowaniem suwerenności jednostki i jej prawa do dokonywania samodzielných wyborów życiowych. Wymaga to podjęcia szeregu działań, zmierzających do stworzenia takich warunków, by osoby niepełnosprawne mogły samodzielnie funkcjonować w środowisku.

IV Cel strategiczny

Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych

Zapewnienie konsultacji społecznej we wszystkich działaniach dotyczących osób niepełnosprawnych w fazie ich planowania, wdrażania oraz ewaluacji z samorządną reprezentacją środowiska osób niepełnosprawnych winno być normą.

Zgodnie z Kartą Praw Osób Niepełnosprawnych – osoby niepełnosprawne mają pełną gwarancję i prawo do posiadania samorządnej reprezentacji środowiska oraz konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych.

Ustawa o rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych wprowadziła Powiatowe Społeczne Rady do Spraw Osób Niepełnosprawnych jako organy opiniodawcze i doradcze. Do ich uprawnień należy inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do:

- ✓ Integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych;
- ✓ Realizacji praw osób niepełnosprawnych;
- ✓ Opiniowania projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych;
- ✓ Oceny realizacji programów;
- ✓ Opiniowania projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Wykonanie tego zadania będzie również realizacją art. 35 a, ust. 1, pkt. 6 znowelizowanej ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, która wymienia jako jedno z zadań powiatu: „współpraca z organizacjami pozarządowymi i fundacjami działającymi na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej tych osób”.

Obecnie na terenie powiatu kozienickiego na rzecz osób niepełnosprawnych aktywnie działają organizacje pozarządowe, które zrzeszają osoby niepełnosprawne. Najczęściej obejmują jeden rodzaj niepełnosprawności, często jednoczą osoby w ramach jednej grupy chorób.

Powołana przy Staroście Kozienickim Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych, w skład której wchodzi przedstawiciele największych organizacji działających w środowisku osób niepełnosprawnych, jest reprezentacją środowiska

z kompetencjami doradczymi i opiniotwórczymi. Rada czuwa nad przestrzeganiem praw osób niepełnosprawnych.

Zadania do realizacji:

1. Wspieranie zadań realizowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz środowiska osób niepełnosprawnych w zakresie przedsięwzięć integracyjnych.
2. Wspieranie działań organizacji pozarządowych w zakresie powstawania i działalności.
3. Stała aktualizacja bazy danych organizacji pozarządowych działających w środowisku osób niepełnosprawnych.
4. Opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych.
5. Opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

Powyższe zadania winny być realizowane w oparciu o będące w dyspozycji Powiatu Kozienskiego środki PFRON lub inne dostępne środki publiczne, w tym środki unijne, w ramach standardowych działań wynikających z zapisów obowiązujących w tym zakresie ustaw, a także w ramach realizowanych projektów i programów, których grupą docelową lub jedną z grup docelowych są osoby niepełnosprawne.

VIII. Główni realizatorzy programu i zakres ich działań

8.1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Kozienskich

Do PCPR należy realizacja zadań określonych w niniejszym Programie z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych, w ramach posiadanych przez Centrum w tym obszarze kompetencji ustawowych i uprawnień programowych.

Będzie ono realizować następujące zadania:

- ✓ opracowywanie i realizację programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz przestrzegania praw osób niepełnosprawnych;
- ✓ współpracę z organami administracji rządowej i samorządowej w opracowywaniu i realizowaniu programów;

- ✓ podejmowanie działań zmierzających do ograniczenia skutków niepełnosprawności;
- ✓ współpracę z samorządem województwa;
- ✓ realizację zadań w ramach rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych w zakresie:
  - uczestnictwa osób niepełnosprawnych i ich opiekunów w turnusach rehabilitacyjnych;
  - sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych;
  - zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze;
  - likwidacja barier funkcjonalnych w tym architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych,
  - dofinansowywanie kosztów tworzenia i działania warsztatów terapii zajęciowej.
- ✓ realizację programów celowych PFRON;
- ✓ podejmowanie działań zmierzających do wykorzystania środków z Unii Europejskiej.

8.2. Powiatowy Urząd Pracy w Kozienskich

Do Powiatowego Urzędu Pracy w Kozienskich należy realizacja zadań określonych w niniejszym Programie z zakresu rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, w ramach posiadanych przez Urząd w tym obszarze kompetencji ustawowych i uprawnień programowych.

Do zadań tych należy w szczególności:

- ✓ finansowanie wydatków na instrumenty i usługi rynku pracy dla osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu;
- ✓ przyznawanie środków na podjęcie działalności gospodarczej, rolniczej lub wniesienie wkładu do spółdzielni socjalnej;
- ✓ zwrot kosztów wyposażenia stanowiska pracy;
- ✓ szkolenia i przekwalifikowania osób niepełnosprawnych;
- ✓ finansowanie szkoleń organizowanych przez kierownika urzędu pracy.

8.3. Instytucje i organizacje pozarządowe

Działania wobec osób niepełnosprawnych są zadaniem ogólnospołecznym, ponieważ skutki niepełnosprawności dotyczą wszystkich dziedzin życia. Realizacja założeń Programu możliwa jest pod warunkiem, że będą sukcesywnie wdrażane elementy Programu

dostosowane do potrzeb i posiadanych środków finansowych przy zaangażowaniu wszystkich tworzących wspólnotę powiatową a są nimi: administracja samorządowa, instytucje lecznictwa publicznego i niepublicznego oraz organizacje pozarządowe, zwłaszcza zrzeszające osoby niepełnosprawne.

Wypełniając szereg ról w tym zakresie można przyjąć dla wszystkich podmiotów następujące zadania:

- ✓ określanie potrzeb i priorytetów dotyczących życia osób niepełnosprawnych;
- ✓ podnoszenie świadomości społeczeństwa i propagowanie zmian;
- ✓ stwarzanie możliwości rozwijania umiejętności w różnych dziedzinach oraz zapewnienie wzajemnego wspierania osób niepełnosprawnych;
- ✓ prowadzenia działań w zakresie zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- ✓ prowadzenie rehabilitacji społecznej, zawodowej osób niepełnosprawnych.

IX. Finansowanie i monitoring programu

Finansowanie

Realizacja zadań zawartych w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2020 może być finansowana z różnych źródeł. Wśród potencjalnych źródeł finansowania programu należy brać pod uwagę:

- ✓ środki Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych;
- ✓ środki ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego;
- ✓ środki własne powiatu kozienskiego;
- ✓ środki własne gmin;
- ✓ środki Unii Europejskiej;
- ✓ inne źródła zewnętrzne.

Monitoring

Monitoring Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016 - 2020 będzie stanowił część sprawozdania z działalności jednostki składanego corocznie Radzie Powiatu przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Koziensicach.

Podsumowanie

Kierunki działań ujęte w Powiatowym Programie Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2016-2020 są długofalowym planem dla powiatu kozienickiego, zakładającym aby każda osoba niepełnosprawna mogła aktywnie korzystać ze swoich uprawnień i realizować efektywnie społeczne obowiązki i przywileje. Wśród ludzi niepełnosprawnych występują osoby w różnym wieku, o różnych stopniach i rodzajach niepełnosprawności a co za tym idzie o różnych potrzebach. Program dąży do zapewnienia im możliwie najlepszej jakości życia i warunków rozwoju poprzez postawione cele i zaproponowane działania.

Sugerowane działania Programu przy udziale wszystkich podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne mają na celu przywracanie umiejętności samodzielnego radzenia sobie w życiu przez konkretną osobę. O dobrym funkcjonowaniu osoby niepełnosprawnej w powiecie świadczy przede wszystkim poczucie jakości życia. Aby do tego doszło musi ona doświadczyć własnej podmiotowości. Planom konkretnej osoby jej potrzebom winny być podporządkowane świadczone usługi różnych instytucji. Istotnym celem Programu jest budowanie przyjaznego i życzliwego otoczenia ludzi, którzy wspólnie z tą osobą podejmą wysiłek realizowania jej osobistych planów.